

LANDGOED LAAG ERF

december 2006

colofon

opdrachtgever

de heer en mevrouw van Loenen-Arkesteijn
Bakenbergseweg 310
6816 VR Schaarsbergen / Arnhem

opdrachtnemer

Nieuwland Advies
Haagsteeg 4
Postbus 522, 6700 AM Wageningen

telefoon: +31.(0)317.467.246
fax: +31.(0)317.467.200
e-mail: advies@nieuwland.nl
www.nieuwlandadvies.nl

adviseurs:

ir. R.M. Siemens
ing. G. J. Kok
ir. M. Tilstra

vormgeving

Nieuwland Advies

copyright

5217 SLL © 2006 Nieuwland Advies, Wageningen

Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur(s).

Deze uitgave is met de grootste zorgvuldigheid opgesteld. Noch de makers, noch de uitgever stellen zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolkomenheden in deze uitgave.

INHOUD

hoofdstuk 1: Inleiding	05
hoofdstuk 2: Uitgangspunten	07
2.1 het plangebied	07
2.2 beleid	08
2.3 geomorfologie, bodem en water	11
2.4 ontwikkeling van het landschap	11
2.5 huidig landschap	13
hoofdstuk 3: Plan voor het landgoed Laag Erf	17
3.1 inrichtingseisen	17
3.2 landschapshets	17
3.3 evaluatie	19
hoofdstuk 4: Realisatie	25
Literatuur en bronnen	27

INLEIDING

De heer en mevrouw Van Loenen-Arkesteijn zijn voornemens een nieuw landgoed te stichten aan de Bakenbergseweg 310 te Schaarsbergen.

Aanleiding daarvoor is de voorgenomen beëindiging van de manege en de houtzagerij en houthandel in de bijgebouwen van de voormalige boerderij.

De eigenaren wensen de agrarische gronden om te zetten in natuur. De huidige boerderij blijft woonhuis. Aan dit geheel kunnen drie nieuwe wooneenheden worden toegevoegd.

De landgoedontwikkeling levert een meerwaarde op voor natuur door de omzet van agrarische gronden in heischraal grasland, voor recreatie door het versterken van de recreatieve structuur en voor landschap door de inpassing in de landschapsstructuur en de aansluiting op naastliggend landgoed Warnsborn.

Deze rapportage bevat een verkenning van het beleid en de randvoorwaarden (hoofdstuk 2) en de landschapsschets voor het nieuwe landgoed (hoofdstuk 3).

In de bijlage is een onderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet en de Flora- en Faunawet opgenomen.

2.1 Het plangebied

Het plangebied bestaat uit 9,97 ha landbouwgrond met plaatselijk bos, bestaande uit oorspronkelijk eigendom (kavelnummers I 1031, I 1394, I 1437, I 1500, L 1374, L1375, L1661 oppervlakte 9,5 ha) en een recent aangekocht perceel (kavelnummer L 1660, oppervlakte 0,47 ha). Het ligt langs de Kemperbergerweg, tussen Schaarsbergen en Arnhem. Aan de westzijde grenst het aan het landgoed Groot Warnsborn van het Gelders Landschap. Aan de oostzijde ligt langs de Kemperbergerweg woonbebouwing in het groen. Het terrein bestaat uit drie geschakelde open ruimten, omgeven door bos en van elkaar gescheiden door bossingels. De drie ruimten worden gebruikt als paardenweide. In de bossingel tussen de meest noordelijke en middelste ruimte bevindt zich een kavel met woning. De woning en tweederde van de singel zijn in het bezit van derden.

Erf

Naast het hoofdgebouw en beplantingen staan op de huiskavel enkele bijgebouwen, waaronder een oude varkensstal. Het hoofdgebouw is een voormalige boerderij met twee woningen. In de bijgebouwen bevinden zich een paardenpension en een houtzagerij en -handel. Verder is op het terrein een minicamping aanwezig.

De boerderij Laag Erf markeert de oostelijke entree van het aangrenzende landgoed Warnsborn. Op de grens van beide gebieden bevindt zich een kapschuur, die half op het grondgebied van het Gelders Landschap ligt.

Recreatie

Laag Erf is een belangrijk recreatief knooppunt. Het is een entree voor het landgoed Warnsborn/Hoog Erf. Daarnaast is het een kruispunt van routes voor fietsers en voetgangers. De minicamping wordt met name door wandelaars gebruikt.

droog dal

2.2 Beleid

De vorming van een nieuw landgoed dient te passen binnen de beleidskaders van de betrokken overheden, met name de provincie Gelderland en de gemeente Arnhem. Het plan dient te passen binnen het nieuwe bestemmingsplan buitengebied Arnhem Noord.

Provincie en regio

Streekplan Gelderland 2005

De kaart 'Landgoederen' van het Streekplan geeft aan dat in het plangebied 'bebouwing behorend bij een nieuw landgoed in principe mogelijk' is.

Het plangebied ligt in een waardevol landschap en grenst aan een historische buitenplaats. Volgens het streekplanbeleid mogen aardkundige en cultuurhistorische waarden van de waardevolle landschappen niet worden aangetast door ruimtelijke ontwikkelingen. Bij voorkeur worden ze door deze ontwikkelingen versterkt. Met landgoedontwikkeling wordt verder beoogd, de landschappelijke en ecologische kwaliteit te bevorderen.

Gebiedsplan Natuur en Landschap 2004

Het Gebiedsplan Natuur en Landschap beschrijft de beleidsdoelen voor natuur, bos en landschappen in de provincie Gelderland tot 2018. Voor het plangebied zijn de natuurdoelen arm droog bos en leembos aangegeven. Hiervoor is in het kader van het Gebiedsplan geen subsidie beschikbaar.

Waterbeheer

De hoofdlijnen van het waterbeheer door de provincie en het Waterschap Rijn en IJssel zijn gericht op het langer vasthouden van water in het gebied. Veranderingen in landgebruik worden hieraan getoetst.

particuliere woning

Gemeente Arnhem

Bestemmingsplan Buitengebied Arnhem Noord

Het bestemmingsplanbeleid van de gemeente is in ontwikkeling. Daarbij is het de intentie is om voorzichtig ruimte te bieden aan het stichten van nieuwe landgoederen, mits deze liggen in de zonering cultuur-natuur van het buitengebied Arnhem Noord.

Het beoogde landgoed is thans niet concreet in het bestemmingsplan opgenomen.

Structuurplan Arnhem 2010

Het gemeentelijke Structuurplan geeft richting aan de ontwikkelingen van stad en platteland. Voor het plangebied en omgeving is het streefbeeld een landgoederenzone met natuur, recreatie en agrarisch gebruik. Om ontsnippering van natuurwaarden tegen te gaan wordt net ten noorden van het plangebied voorgesteld een ecologische verbinding (voor grof wild) aan te leggen over de Kemperbergerweg.

Welstandsnota

In de Welstandsnota worden criteria beschreven waarop plannen voor nieuwbouw getoetst moeten worden.

Het pand Laag Erf is een gemeentelijk monument. Voor bouwen of verbouwen daarvan dient een vergunning te worden aangevraagd.

Het plangebied en omgeving heeft een normaal welstandsniveau. Hier wordt handhaving en versterking van de oorspronkelijke (stedenbouwkundige) structuur en architectuur nagestreefd. De Welstandsnota beschrijft voorkeuren voor vorm, materiaal en kleur. De voorkeur gaat uit naar samengestelde volumes met kap, die een eenheid in kleur en materiaal hebben. Gebruik van gangbare materialen zoals hout, baksteen en gepleisterde wanden wordt aanbevolen.

2.3 Geomorfologie, bodem en water

Het grootste deel van het plangebied en omgeving is onderdeel van een smeltwatervlakte (sandr) die in noordwestelijke richting afloopt. Deze vlakte is ontstaan door het smeltwater van het landijs, dat eertijds door laagten in de stuwwallen wegstroomde. Aan de zuidzijde (zuidelijkste perceel) bestaat de ondergrond uit een stuwwal met daarop een landduin. Diagonaal door de middelste kamer loopt een droog dal, dat ontstaan is door wegstromend smeltwater van het landijs. De noordelijke grens van het terrein is ook een droog dal. De hoogteverschillen als gevolg van deze dalen zijn maximaal enkele meters. Beide maken deel uit van het systeem van de Heelsurse Beek. Ze worden gezien als objecten van geologische, geomorfologische en bodemkundige waarde.

De bodem bestaat uit podzolgronden (zand). Het grootste deel van het plangebied, de smeltwater-vlakte, bestaat uit Haarpodzolgronden van grindrijk zand. De stuwwal bestaat uit holtpodzolgronden waarin vanaf de bovengrond grind voorkomt.

Het gebied is hydrologisch hooggelegen. De grondwatertrap is overal VII.

2.4 Ontwikkeling van het landschap

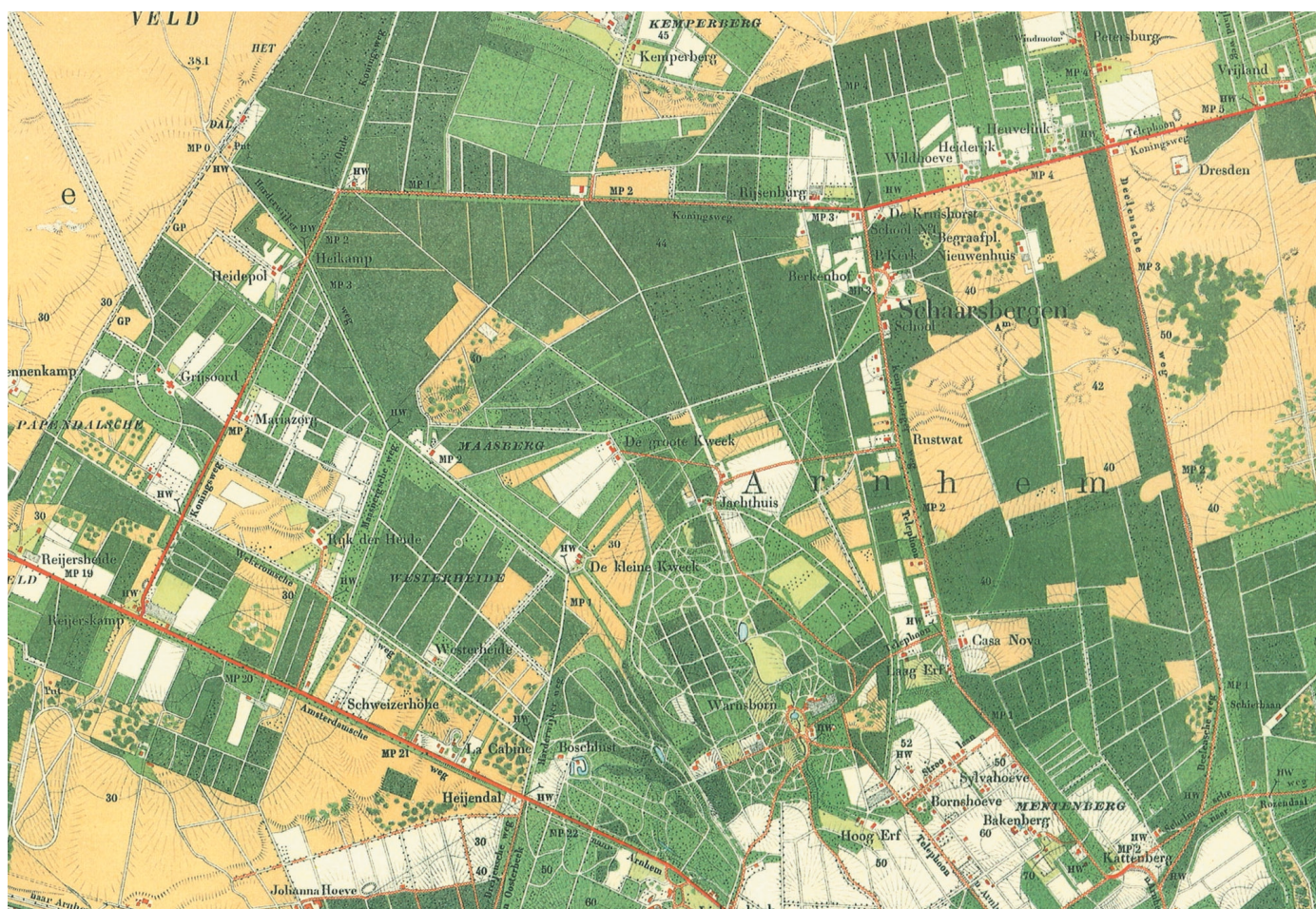
Het plangebied en omgeving ligt op de kaart van 1850 aan de rand van een uitgestrekt heidegebied. Het bos strekte zich in deze periode uit tot aan de helft van Mariënborn/Warnsborn; het plangebied was onontgonnen heide. De schaapsdriest is op deze kaart de meest in het oog springende structuur. De huidige boerderij en een groot gedeelte van de Kemperbergerweg bestonden nog niet. Het grondgebied 'Laag Erf' was onderdeel van het landgoed Warnsborn, dat in 1640 was ontstaan door de samenvoeging van twee oudere landgoederen.

In de tweede helft van de 19e eeuw ontstonden de jonge heideontginningen. Op grote schaal werd de heide omgevormd tot landbouwgrond of werd bos aangeplant. De Kemperbergerweg en de huidige boerderij Laag Erf zijn in deze tijd ontstaan. De boerderij is een ontginningsboerderij van de jonge heideontginningen.

Op de kaart van 1900 ligt de grens tussen bos- en heidegebied een stuk noordelijker, ter hoogte van Kemperberg/Kemperheide. De nieuwe bosaanplant tussen Warnsborn en Kemperberg maakt deel uit van de jonge heideontginningen.

1850

1900

schaapsdrift

2.5 Huidig landschap

Ten westen van het plangebied ligt het landgoed Warnsborn/Mariënborn, dat overwegend uit bos bestaat. Het wordt omgeven door een karakteristieke schaapsdrift. Rondom de schaapsdrift ligt een aantal open gebiedjes, zoals het heideterreintje Kleine Kweek, het grasland Hienenkamp en de percelen van Laag erf. Deze gebiedjes zijn karakteristiek en zorgen voor afwisseling in het beboste landschap. Ze markeren de buitenkant van landgoed Warnsborn.

Landgoed Warnsborn/Mariënborn

Het landgoed Warnsborn/Mariënborn wordt gekarakteriseerd door een oud sterrenbos, landgoedhuis, landgoedaanleg in landschapsstijl en grootschalige 19e eeuwse bosaanplant. In het droge heide- en bosontginningslandschap bevinden zich enkele landbouwenclaves. Beeldbepalende elementen zijn de rondlopende schaapsdrift (16e eeuw), cultuurlandrelicten zoals Hienenkamp en stukken heide en heischraal grasland. Warnsborn/Hoog Erf is een belangrijk recreatief uitloopgebied in de omgeving van Arnhem. In het noordelijke deel ligt het accent op de natuur met zeer extensieve recreatie.

Natuurwaarden

Landgoed Mariënborn heeft grote natuurwetenschappelijke waarde door de afwisseling van terreintypen. Floristisch zijn de heideveldjes van Warnsborn het meest waardevol (er komen Rode lijstsoorten voor). Op het heischraal grasland wordt een ontwikkelingsbeheer gevoerd dat als doel heeft verschraling te realiseren. Het bosdoeltype is een halfopen Zomereiken-Grove den-Berkenbos. Verder is er de wens om een faunaverbinding over/onder de Kemperbergerweg te ontwikkelen.

middelste ruimte

noordelijke ruimte

boerderij

erf

varkensstal

Laag Erf

De boerderij Laag Erf ligt tussen Warnsborn en de Kemperbergerweg. De drie vergelijkbare open ruimten worden gescheiden door zware boomsingels. Het maaiveld van de ruimten loopt naar het noordwesten af. De middelste ruimte is beeldbepalend door de ligging van de boerderij Laag Erf en de ontsluiting er naar toe.

Het pand 'Laag Erf' (een voormalige ontginningsboerderij) is gebouwd omstreeks 1870. Het bestaat uit twee woningen en fungeert als paardenpension, campingpost en houthandel. De woning heeft in de loop der tijd verschillende wijzigingen ondergaan. De belangrijkste aanpassingen zijn een uitbreiding van het woongedeelte aan de noordzijde en een moderne aanbouw aan de zuidzijde van het stalgedeelte en woongedeelte. Daarnaast hebben verschillende wijzigingen in gevelopeningen, schoorsteen en dakkapellen plaatsgevonden. Ondanks deze wijzigingen is het historische karakter van het pand redelijk bewaard gebleven. Karakteristieke elementen zijn met name de markante hoofdvorm, de vensters met luiken en de schilderachtige uitstraling van het erf met boerderij, bijgebouwen en groenelementen. Verder is het gebouw van belang als historisch onderdeel van het landgoed Warnsborn.

Van de bijgebouwen heeft alleen de varkensstal monumentale waarde. De moderne aanbouw aan de zuidzijde van het hoofdgebouw doet afbreuk aan de karakteristieke vorm van het gebouw.

PLAN VOOR HET LANDGOED LAAG ERF

3.1 Inrichtingseisen

De gemaakte landschapsschets vloeit voort uit de uitgangspunten van het huidige landschap en de inrichtingseisen, door de initiatiefnemers als volgt geformuleerd:

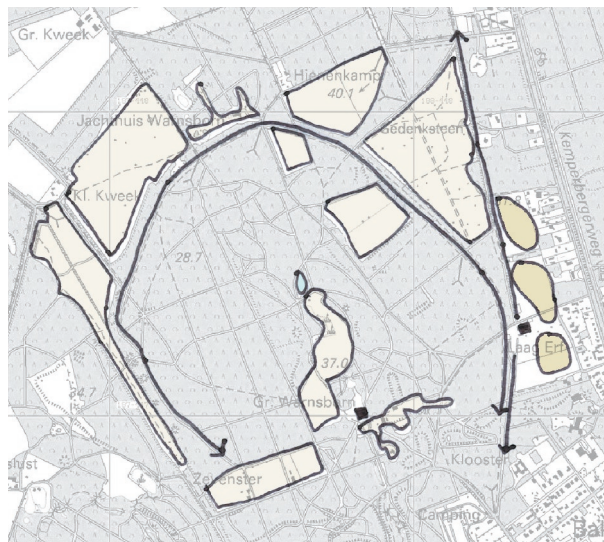
- Voorgenomen is de beëindiging van manege en houtzagerij en -handel en de sloop van de kapschuur.
- De minicamping wordt misschien aangehouden.
- De eigenaars wensen de agrarische gronden om te zetten in natuur.
- Er kunnen drie nieuwe wooneenheden worden toegevoegd.

3.2 Landschapsschets

Het te ontwikkelen landgoed Laag Erf zal een eigen uitstraling krijgen, waardoor het past in het landschap maar zich ook onderscheidt van het aangrenzende landgoed Warnsborn/Mariënborn. Hiervoor zijn de volgende bouwstenen gebruikt:

- Vlakken: door de ruimten open te laten (heischraal grasland) blijft het reliëf van de droge dalen zichtbaar.
- Randen: aan de westzijde bestaat deze begrenzing voornamelijk uit lanen en bos met een culturele uitstraling, aan de oostzijde uit zoom- en mantelvegetaties.
- Lijnen: het patroon dat gevormd wordt door de lanen en de functionele verbindingen tussen kamers en bebouwingen. De laan langs de westzijde vormt de rand van de open ruimten. Tevens worden de ruimten door deze laan aan elkaar geschakeld. Over de inrichting van de lijnen dient afstemming met het Gelders Landschap plaats te vinden.
- Punten: op het nieuwe landgoed zijn drie plekken die een specifieke nadruk hebben. Het gaat hierbij om de boerderij met bijgebouwen, de te ontwikkelen (moderne) nieuwbouw van allure en een folie.

Met deze bouwstenen is een schets gemaakt waarmee de eenheid van het landschap wordt vergroot door aanpassing van de vorm van de boswallen. In elk van de geschakelde ruimten is een architectonisch element aanwezig. Het geheel begrenst het landgoed Warnsborn/Mariënborn, waarbij de ruimte rondom de boerderij een belangrijk knooppunt is.

omgeving

Programma

De landschapsschets biedt ruimte aan de volgende functies:

- **Natuur:** heischraal grasland in de kamers, begrensd door bossingels, solitaire bomen en boomgroepen. Op de overgang van bos naar heischraal grasland worden zoom- en mantelvegetaties ontwikkeld. Voordat tot begrazingsbeheer kan worden gekomen, is vermoedelijk drie jaren graanteelt nodig (voor onttrekking van fosfaat).
- **Bebouwing:** de bestaande monumentale boerderij met de twee wooneenheden blijft. Het niet-authentieke deel wordt verwijderd. Het stalgedeelte kan eventueel worden benut voor een passende maatschappelijke functie. Het huidige bijgebouw wordt vervangen door een nieuw bijgebouw, dat past bij de stijl van de boerderij en/of de varkensstal. Dit ondergeschikte gebouw zou een ondersteunende functie kunnen hebben voor de camping of het landgoed. Het schilderachtige erf in de bosrand achter de boerderij wordt behouden en fungeert als knooppunt in de omgeving. De minicamping wordt hieraan gekoppeld. Behalve het hoofdgebouw bevinden zich op het landgoed een follie in de noordelijke ruimte en drie nieuwe woonhuizen in de zuidwestelijke hoek, waarvan de invulling nader te bepalen is. De huidige kapschuur (voor machines en houtopslag) verdwijnt.
- **Recreatie:** in de vorm van een monumentale laan worden de drie geschakelde ruimtes ontsloten voor recreatie. Daarnaast zou een onopvallend informeel struinpadje door de open ruimte en langs de follie in de noordelijke ruimte mogelijk zijn.

punten

vlakken

randen

lijnen

3.3 Evaluatie

De landschapschets sluit aan bij het beleid op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau. Ook kan rekening worden gehouden met de wensen van het Gelders Landschap.

Beleid

Natuurschoonwet

Het nieuwe landgoed voldoet aan de voorwaarden van de Natuurschoonwet. Hierdoor kunnen fiscale faciliteiten gekregen worden ter ondersteuning van de instandhouding.

De belangrijkste voorwaarden zijn:

- Minimale aaneengesloten oppervlakte van 5 ha;
- Als de helft van het landgoed natuur is, minimaal 20% houtopstanden;
- Geen gebruik dat het karakter van het landgoed (en de natuur) kan schaden.

Provinciaal beleid

De landschapschets voor Laag Erf sluit aan bij het provinciale beleid. De belangrijkste voorwaarden zijn:

- Een bos of natuurcomplex van minimaal 5 ha;
- Dit dient openbaar toegankelijk te zijn;
- De natuur past binnen de doelstellingen van het Gebiedsplan Natuur en Landschap;
- Een woongebouw met maximaal 3 wooneenheden (à 1000 m³) mag nieuw worden gebouwd.

In de landschapschets is rekening gehouden met de meest waardevolle (aardkundige en cultuurhistorische) kwaliteiten. De nieuwe functie zorgt voor een meerwaarde in dit opzicht.

Gemeente

De landgoedontwikkeling past binnen het beleid van de gemeente Arnhem. Het schetsontwerp voldoet aan de volgende door de gemeente benoemde randvoorwaarden:

- Behoud van de boerderij en het erf als landschappelijk-historisch ensemble en als onderdeel van de toegangsweg naar Warnsborn. Een compact erf en een kleine minicamping.

Schetsontwerp 'Laag Erf'

01-12-2006

Nieuwland Advies

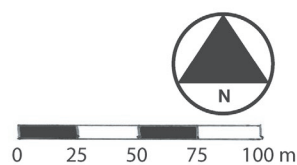
Postbus 522

6700 AM Wageningen

tel. 0317 46 72 46

fax. 0317 46 72 00

e-mailadres: advies@nieuwland.nl

Nieuwland

landschapschets

2006 © Nieuwland Advies

referenties woongebouwen met allure

- Het nieuwe woongebouw van allure is, naast de follie in de noordelijke ruimte, de enige bouwkundige toevoeging. De situering hiervan wordt beoordeeld aan de hand van een nadere visuele analyse. Voor de bestaande kapschuur wordt geen vervangende bebouwing geplaatst.
- De historische dieldeling van de open agrarische enclave wordt gehandhaafd (de bossingels blijven bestaan, hoewel in gewijzigde vorm). De gemeente ondersteunt de invulling van de drie ruimten met heischraal grasland.
- Het versterken van de recreatieve route langs de westzijde van Laag Erf en eventueel een informeel struinpaadje door de velden voldoet aan de wens van de gemeente.

Natuurbeschermingswet en de Flora- en Faunawet

Uit het onderzoek naar de natuurwaarden (zie bijlage) blijkt dat het voornemen geen afbreuk zal doen aan de milieuwaarde van de enclave. Ook de invloed op het Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebied Veluwe is minimaal of nihil.

Door realisatie van het voorgenomen plan zullen de natuurwaarden sterk toenemen, in het bijzonder voor de flora: plantensoorten van voedselarme milieu's (heischrale graslanden). Ook voor de fauna zal de uitvoering van het plan gunstig uitwerken.

- Vogels: vogels van schrale terreintypes met plaatselijk opgaande beplantingen, zoals Geelgors en Roodborsttapuit.
- Reptielen: leefgebied voor hagedissen.
- Dagvlinders: leefgebied voor diverse zeldzame soorten van voedselarme milieu's.

referentiebeelden follie

Gelders Landschap

Landgoedontwikkeling aan de oostzijde van Groot Warnsborn kan worden opgevat als versterking van het bestaande landgoed. Gelders Landschap heeft ten aanzien van de landgoedontwikkeling een aantal kansen en randvoorwaarden geformuleerd, waarmee rekening is gehouden in de landschapsschets. Het gaat om de volgende punten:

- Verdwijnen van de houtschuur (zonder vervangende nieuwbouw) sluit aan bij de wensen van Gelders Landschap.
- Achter de boerderij ligt een interessant knooppunt, waarvan een markante plek kan worden gemaakt. Het Gelders Landschap wil in samenhang hiermee de schaapsdrift herstellen.
- Eventuele correctie van eigendomsgrenzen is bespreekbaar.
- Begrazingsbeheer op het nieuwe landgoed zou aansluiten bij het beheer van het heidegebied van het Gelders Landschap. Gemeenschappelijke beweiding is een mogelijkheid.
- De laan op de scheiding tussen het terrein van het Gelders Landschap en het nieuwe landgoed kan een monumentale uitstraling krijgen. Een gemeenschappelijke aanpak is hiervoor vereist.

zoomvegetatie

Bruin Zandoogje

heischraal grasland

schraalgrasland

Economische haalbaarheid

De kosten voor het beëindigen van de houthandel en het inrichten van het landgoed zullen worden gecompenseerd door nieuwe inkomstenbronnen. Dit zal ter zijner tijd worden uitgewerkt. De volgende elementen zijn daarbij van belang:

- Subsidie voor functieverandering van landbouw naar natuur;
- Mogelijk verhur van de tweede woning in de boerderij;
- Opbrengst van de nieuwe landgoedwoningen;
- Inkomsten uit de minicamping;
- Nieuwe inkomsten uit het landgoed; bijvoorbeeld vanuit een maatschappelijke functie, zoals theeschenkerij.

plaats voor de nieuwe woningen

REALISATIE

In het vervolgtraject wordt een inrichtings- en beheerplan uitgewerkt en wordt een ontwerp gemaakt voor de bebouwing.

De plannen worden afgestemd op gemeentelijke regelingen en randvoorwaarden.

De initiatiefnemers denken door goed overleg met alle betrokkenen en instanties een optimale afstemming en inpassing te kunnen bereiken.

Uiteraard zullen hierbij de vereiste (gemeentelijke) procedures worden doorlopen.

LITERATUUR EN BRONNEN

- R. Felix, A.G. Jongmans, G.J.W.C. Peek: Geografie van het landschap, deel Geologie en Bodemkunde, 2000
- Gemeente Arnhem, dienst stadsontwikkeling: Structuurplan Arnhem 2010
- Gemeente Arnhem: Welstandsnota, 2004
- Monumenten Advies Bureau, Gemeente Arnhem: Inventarisatie en waardenbepaling Landgoed Warnsborn/Vijverberg, deel 2 Objectinventarisaties, 1998
- Provincie Gelderland: Gebiedsplan Natuur en Landschap Gelderland 2004
- Provincie Gelderland: Kansen voor de regio's, Streekplan Gelderland 2005
- Provincie Gelderland: Waterhuishoudingsplan 3, 2005-2009
- Stadsregio Arnhem-Nijmegen: Ontwerp Regionaal Structuurplan 2005-2020
- Stichting voor Bodemkartering: Bodemkaart van Nederland 1:50 000, 1965
- Stichting voor Bodemkartering: Geomorfologische kaart van Nederland 1:50 000, 1977
- Uitgeverij Robas Producties: Historische Atlas Gelderland, chromotopografische Kaart des Rijks 1:25 000, 1989
- Waterschap Rijn en IJssel, Beheersplan Waterschap Rijn en IJssel, 2001
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties: Grote Historische Atlas van Nederland 1:50000, deel 3 Oost-Nederland 1830-1855

Nieuwland Advies

Nieuwland Advies is een adviesbureau, gespecialiseerd in beleidstrajecten voor het stedelijk en landelijk gebied. Nieuwland Advies is sterk in de praktische uitwerking van dat beleid in beheer- en inrichtingsplannen, onderzoek en expertise-ontwikkeling en in de organisatie en uitvoering van communicatie-activiteiten. Onze kracht ligt in creatief meedenken en in de kennis van het beleid en de praktijk. Het proces - de communicatie, het draagvlak en het meedenken van betrokkenen- krijgt bij ons veel aandacht. Nieuwland Advies staat voor ruimtelijke kwaliteit. De principes van een duurzame samenleving komen terug in onze dienstverlening en bedrijfsvoering.

Nieuwland Groep

Nieuwland Advies

bezoekadres **Haagsteeg 4**
postadres **Postbus 522**
6700 AM Wageningen
telefoon + **31.(0)317.467.246**
fax + **31.(0)317.467.200**
e-mail **advies@nieuwland.nl**
www.nieuwlandadvies.nl

Nieuwland Automatisering

bezoekadres **Plantsoen 15**
postadres **Postbus 522**
6700 AM Wageningen
telefoon + **31.(0)317.421.711**
fax + **31.(0)317.425.046**
e-mail **info@nieuwland.nl**
www.nieuwland.nl

Nieuwland Opleidingen

bezoekadres **Plantsoen 15**
postadres **Postbus 522**
6700 AM Wageningen
telefoon + **31.(0)317.421.711**
fax + **31.(0)317.425.046**
e-mail **info@nieuwland.nl**
www.nieuwland.nl